NEWS

Umijeće nestajanja

O pločicama koje šapuću kako bi slike mogle govoriti

26. lipnja 2026., Tobias Engl



Pedalj od jednog Morandija visi pločica s opisom djela, jedva veća od razglednice. Cijeli je dan šaptala: ime, godinu, tri rečenice o sivoj boji koju je slikar zamiješao od prašine i strpljenja. Kad posljednja posjetiteljica napusti dvoranu i govori još samo parket, ona se povlači, sve dok njezina površina ne upije večernje svjetlo poput ručno rađenog papira.

To je njezin vrhunski trik. Ne nadsvjetljava sliku, nego čeka. Kad joj ujutro netko priđe, budi se iz polusna, dovoljno svijetla da se može čitati, dovoljno prigušena da ne zaslijepi lak na susjednom platnu. Senzor broji korake, ne lica. Tko prođe mimo, ostaje neubrojen. Tko zastane, dobije riječ.

Ujutro pred Morandijem stoji žena iz Kyota. Dotakne pločicu i tekst se iznova složi ... zdesna nalijevo za muškarca pokraj nje, koji je došao iz Bejruta, krupnim slovima za gospođu s povećalom. Troje ljudi, jedna pločica, nikakav svežanj tiskanih letaka koji navečer završi u košu. Jezici se mijenjaju, slika ostaje ono što jest.

Poslijepodne se pred susjednim djelom gura školski razred. Jedan dječak stavi prst na staklenu površinu i uveća potez kistom, sve dok ne postane vidljiv pojedinačni trag dlačica koji je slikar povukao prije sto godina. Nasmije se, tiho, jer se u dvorani mora biti tiho. Zatim pusti sliku.

Okvir je uzak kao rub olovke, od mat mjedi koju je restauratorica sama odabrala. Nijedan kabel ne odaje odakle dolazi struja; u dvorani pod zaštitom spomenika kulture nitko ne buši rado. A kad kuća noću ugasi mrežu, pločica ništa ne zaboravlja. Svoje znanje nosi sa sobom. Dvorani nije potreban daleki podatkovni centar da bi rekla što zna o svojoj slici.

Neke noći dvorana postaje drukčija. Jedna izložba završava, druga počinje i dok grad vani spava, pločice se u cijeloj kući iznova ispisuju. Nema skele, nema narudžbe za tisak, nema ljestava na stubištu. Ujutro vise iste kuke za slike, no zid priča drukčiju priču, promijenjenu u jednom satu umjesto u tri dana.

Tako izgleda suzdržanost kad postane tehnologija. Ne glasna gesta, nego dobro postavljena polurečenica. ScreenWay je platforma za sadržaj pločice – za to da se ona previdi, a slika ne. Zaslon koji se stavi u službu mrtve prirode shvatio je čemu služi muzej.

Navečer čuvar zaključa vrata. Morandijeva siva tone u sumrak, pločica pokraj diše s njom. Kad sljedećeg dana prvo svjetlo padne kroz krovne prozore i prvi korak zakorači po parketu, ona ponovno tiho počne pričati. Do tada drži stražu, kako dobar izložak nauči od svojeg susjeda – mirno, pouzdano, posve prisutno.

© ScreenWay | www.screenway.com